
Zittingsdocument

B9-0501/2023

8.12.2023

ONTWERPRESOLUTIE

naar aanleiding van verklaringen van de Raad en de Commissie

ingediend overeenkomstig artikel 132, lid 2, van het Reglement

over 30 jaar criteria van Kopenhagen – op weg naar nieuwe uitbreidingen
(2023/2987(RSP))

**Thomas Waitz, Viola von Cramon-Taubadel, Francisco Guerreiro,
Gwendoline Delbos-Corfield, François Alfonsi, Jordi Solé, Ana Miranda**
namens de Verts/ALE-Fractie

B9-0501/2023

**Resolutie van het Europees Parlement over 30 jaar criteria van Kopenhagen – op weg naar nieuwe uitbreidingen
(2023/2987(RSP))**

Het Europees Parlement,

- gezien het Verdrag betreffende de Europese Unie (VEU), en met name de artikelen 2 en 49,
  - gezien de conclusies van het voorzitterschap van de Europese Raad in Kopenhagen van 21 en 22 juni 1993, ook bekend als de “criteria van Kopenhagen”,
  - gezien de mededeling van de Commissie van 5 februari 2020 getiteld “Bevordering van het toetredingsproces – Een geloofwaardig EU-perspectief voor de Westelijke Balkan” (COM(2020)0057),
  - gezien speciaal verslag 01/2022 van de Europese Rekenkamer van 10 januari 2022 getiteld “EU-steun voor de rechtsstaat in de Westelijke Balkan: ondanks inspanningen nog steeds fundamentele problemen”,
  - gezien zijn aanbeveling van 23 november 2022 aan de Raad, de Commissie en de vicevoorzitter van de Commissie/hoge vertegenwoordiger van de Unie voor buitenlandse zaken en veiligheidsbeleid betreffende de nieuwe uitbreidingsstrategie van de EU¹,
  - gezien artikel 132, lid 2, van zijn Reglement,
- A. overwegende dat in artikel 2 VEU is bepaald dat de waarden waarop de Unie berust “eerbied voor de menselijke waardigheid, vrijheid, democratie, gelijkheid, de rechtsstaat en eerbiediging van de mensenrechten, waaronder de rechten van personen die tot minderheden behoren” zijn; overwegende dat elke Europese staat die de in artikel 2 VEU bedoelde waarden eerbiedigt en zich ertoe verbindt deze uit te dragen, kan verzoeken lid te worden van de Unie, hetgeen in overeenstemming is met artikel 49 VEU;
- B. overwegende dat de Europese Raad in zijn conclusies van juni 1993 de criteria van Kopenhagen voor toetreding tot de EU heeft vastgesteld, met artikel 2 VEU als grondslag;
- C. overwegende dat Montenegro, Servië, Noord-Macedonië, Albanië, Bosnië en Herzegovina, Turkije, Moldavië en Oekraïne momenteel kandidaat-lidstaten zijn; overwegende dat Kosovo en Georgië beschouwd worden als “potentiële kandidaten”; overwegende dat de Europese Raad Oekraïne en Moldavië op 23 en 24 juni 2022 en Bosnië en Herzegovina op 15 december 2022 de status van kandidaat-lidstaat heeft verleend;

---

¹ PB C 167 van 11.5.2023, blz. 105.

- D. overwegende dat de voorzitter van de Commissie op 8 november 2023 tijdens de presentatie van het uitbreidingspakket heeft aangekondigd dat de Commissie de Raad zal aanbevelen toetredingsonderhandelingen te openen met Oekraïne en Moldavië, Georgië de status van kandidaat-lidstaat te verlenen, op voorwaarde dat de regering belangrijke hervormingen doorvoert, en toetredingsonderhandelingen met Bosnië en Herzegovina op te starten zodra de lidmaatschapscriteria voldoende worden nageleefd; overwegende dat de Europese Raad op 14 en 15 december 2023 een besluit zal nemen over deze aanbevelingen;
- E. overwegende dat uitbreiding het meest doeltreffende instrument van het buitenlands beleid van de EU is geweest en tot de succesvolste beleidsmaatregelen van de EU heeft behoord, maar dat de doeltreffendheid ervan de laatste jaren sterk is verminderd doordat de EU, en met name de Raad, er niet in slaagt haar beloften na te komen; overwegende dat onbillijke vertragingen en veto's in de Raad de geloofwaardigheid van de EU en haar vermogen om politieke veranderingen in de uitbreidingslanden op gang te brengen, aanzienlijk hebben aangetast; overwegende dat het Parlement van alle EU-instellingen ongetwijfeld de grootste voorstander van uitbreiding is;
- F. overwegende dat het gebrek aan echte politieke wil van sommige politieke leiders in de uitbreidingslanden om vooruitgang te boeken op het gebied van fundamentele hervormingen, eveneens schade heeft toegebracht aan het uitbreidingsbeleid van de EU;
- G. overwegende dat uitbreiding in het licht van de Russische aanvalsoorlog tegen Oekraïne een nieuwe geostrategische betekenis heeft gekregen; overwegende dat echte inzet voor uitbreiding een strategische investering in de stabiliteit, democratie, veiligheid, eenheid en welvaart in Europa is;
- H. overwegende dat het in 2023 twintig jaar geleden is dat de top van Thessaloniki werd gehouden, waarop de EU de landen in de Westelijke Balkan voor het eerst uitzicht op toetreding bood; overwegende dat sindsdien alleen Kroatië in 2013 tot de EU is toegetreden;
1. is ingenomen met het feit dat de Commissie heeft aanbevolen om toetredingsonderhandelingen te starten met Oekraïne, Moldavië en Bosnië en Herzegovina, en om Georgië de status van kandidaat-lidstaat te verlenen; verzoekt de Europese Raad in dat verband de aanbevelingen van de Commissie op 14 en 15 december 2023 te onderschrijven; merkt echter op dat deze beoordelingen in bepaalde gevallen gebaseerd zijn op geopolitieke overwegingen in plaats van de tastbare en concrete vorderingen en hervormingen die de kandidaat-lidstaten hebben gerealiseerd;
  2. wijst erop dat sommige uitbreidingslanden maar beperkte inspanningen hebben geleverd om te voldoen aan de vereisten voor lidmaatschap zoals vastgelegd in de criteria van Kopenhagen; betreurt het ernstige en verontrustende gebrek aan vooruitgang of zelfs terugval in sommige uitbreidingslanden op weg naar EU-lidmaatschap;
  3. beschouwt de nieuwe methodologie van de Commissie als een beleidskader voor de lange termijn, dat als leidraad moet dienen voor het uitbreidingsproces; onderstreept dat toetreding tot de EU altijd moet stoelen op verdienste, en dat elke kandidaat-lidstaat moet worden beoordeeld op de mate waarin hij voldoet aan de criteria van Kopenhagen

en met name de mate waarin hij waarborgt dat de mensenrechten, de democratie en de rechtsstaat volledig worden gerespecteerd en minderheden worden geëerbiedigd en beschermd;

4. wijst erop dat de eerbiediging en bescherming van minderheden een essentieel onderdeel is van de criteria van Kopenhagen en gebaseerd is op de normen van het Kaderverdrag inzake de bescherming van nationale minderheden van de Raad van Europa; dringt er daarom op aan dat, zodra een land tot de Unie is toegetreden, op de voet wordt gevolgd hoe minderheden daar worden beschermd;
5. verzoekt de Commissie en de Europese Dienst voor extern optreden (EDEO), en meer bepaald de EU-delegaties ter plaatse, geloofwaardiger op te treden en naar de verdiensten van een land te kijken – een aanpak die stevig verankerd is in de criteria van Kopenhagen;
6. dringt er bij de Raad op aan de toetredingsprocessen van kandidaat-lidstaten niet te blokkeren onder verwijzing naar bilaterale kwesties; pleit er in dat verband voor de Verdragen te wijzigen om besluitvorming met gekwalificeerde meerderheid van stemmen in de Raad mogelijk te maken voor de tussenstappen en besluiten tijdens het toetredingsproces, en de eenparigheid van stemmen te bewaren voor de definitieve toetreding; verzoekt de lidstaten in het licht hiervan meer politieke druk uit te oefenen op de lidstaten die hun vetorecht tijdens het toetredingsproces misbruiken om bilaterale geschillen op te lossen die volledig losstaan van de criteria van Kopenhagen; betreurt in dat verband de heropleving van anachronistische historische eisen van bepaalde lidstaten, hetgeen de weg naar EU-lidmaatschap van bepaalde kandidaat-lidstaten in de weg staat en de geloofwaardigheid van de EU aanzienlijk ondermijnt;
7. betreurt het dat de rol van het Europees Parlement gedurende het gehele uitbreidingsproces uiterst beperkt is en dringt erop aan dat het Parlement meer toezicht mag uitoefenen op het uitbreidingsbeleid van de EU; verzoekt de Commissie en de Raad terdege rekening te houden met de bekommernissen en eisen van het Parlement;
8. wijst op de specifieke rol van parlementaire organen in de uitbreidingslanden en dringt erop aan hun functie in het toetredingsproces te versterken, aangezien zij een specifieke en belangrijke rol spelen bij de doorvoering van de nodige hervormingen, onder meer door aanpassing van de wetgeving, toezicht en voorlichting aan de burgers; wijst erop dat de EU-delegaties dergelijke interparlementaire samenwerking in toetredingslanden actief moeten ondersteunen;
9. drukt nogmaals zijn bezorgdheid uit over berichten dat de commissaris voor Nabuurschap en Uitbreiding, Olivér Várhelyi, opzettelijk tracht het centrale belang van hervormingen op het gebied van de democratie en de rechtsstaat in de EU-toetredingslanden te omzeilen en te ondermijnen; dringt er bij de Commissie op aan een onafhankelijk onderzoek naar deze kwestie in te stellen en de resultaten hiervan aan het Parlement en de Raad mee te delen;
10. dringt aan op aanvullende robuuste monitoringmechanismen voor de hervormingen en vorderingen van de toetredingslanden, in aanvulling op het jaarlijkse uitbreidingspakket van de Commissie; onderstreept in dat verband dat gebrek aan vooruitgang of terugval ook op systematische en transparante wijze in de periodieke rapportages moet worden

opgenomen; dringt in het licht daarvan erop aan te verduidelijken onder welke voorwaarden ernstige of langdurige stagnatie of terugval waarop beperkende maatregelen tegen toetredingslanden zijn gebaseerd, kunnen worden beoordeeld; herhaalt in dat verband zijn oproep aan de Commissie en de Raad om de beperkende maatregelen tegen Kosovo op te heffen;

11. verzoekt de Commissie nogmaals om de aanbevelingen van speciaal verslag 01/2022 van de Europese Rekenkamer uit te voeren teneinde ervoor te zorgen dat de financiële bijstand van de EU ter ondersteuning van de rechtsstaat in de Westelijke Balkan daadwerkelijke effect sorteert, met name door duidelijke richtsnoeren en benchmarks uit te werken voor de toepassing van de bepalingen inzake differentiëring en conditionaliteit in het kader van het instrument voor pretoetredingssteun (IPA III); herhaalt in dat verband zijn verzoek aan de Commissie om de financiering voor grensbeheer in het kader van IPA III te beperken, aangezien dit ten koste gaat van het onderdeel “fundamentele kwesties”; dringt erop aan de middelen in het kader van IPA III te verhogen om de opvangvoorzieningen voor migranten en vluchtelingen en de toegang tot asielprocedures in de landen van de Westelijke Balkan te verbeteren;
12. is ingenomen met het nieuwe groeiplan voor de Westelijke Balkan, dat tijdens de presentatie van het uitbreidingspakket 2023 door de Commissie werd aangekondigd; verzoekt de Commissie strikte voorwaarden toe te passen en middelen alleen uit te betalen aan landen die tastbare resultaten boeken en hervormingen doorvoeren op het gebied van de “fundamentele kwesties”; dringt er tegen deze achtergrond bij de Commissie op aan om alleen financiële steun te verlenen aan toetredingslanden die echt werken aan goede nabuurschapsbetrekkingen en duurzame verzoening en die volledig zijn afgestemd op de strategische doelstellingen, waarden en belangen van de EU, met inbegrip van het gemeenschappelijk buitenlands en veiligheidsbeleid van de EU;
13. is ingenomen met het voorstel van de Commissie voor een verordening tot instelling van de faciliteit voor Oekraïne², waarmee ook hervormingen in verband met de toetreding tot de EU zullen worden ondersteund; herhaalt zijn standpunt over de faciliteit zoals vastgesteld in oktober 2023; is bezorgd over het gebrek aan vooruitgang in de wetgevingsprocedure en dringt er bij de Raad op aan snel een algemene aanpak vast te stellen met betrekking tot de verordening en de algehele herziening van het meerjarig financieel kader, zodat de interinstitutionele onderhandelingen onverwijld van start kunnen gaan;
14. verzoekt de Raad, de Commissie en de EDEO om de strategische communicatie over de voordelen van uitbreiding te versterken, zowel in de toetredingslanden als in de lidstaten, waarbij de nadruk vooral moet liggen op het tegengaan van desinformatie en een sterkere bestrijding van buitenlandse inmenging;
15. wijst erop dat de participatie van burgers en de betrokkenheid van het maatschappelijk middenveld bij het uitbreidingsproces moeten worden vergroot; verzoekt de EU in dit verband aanvullende middelen toe te wijzen aan maatschappelijke actoren die zich inzetten voor de waarden en beginselen van de EU, democratie, vredesopbouw en interpersoonlijke contacten; hamert erop dat gendergelijkheid, mensenrechten (met

---

² Voorstel voor een verordening van het Europees Parlement en de Raad van 20 juni 2023 tot instelling van de faciliteit voor Oekraïne (COM(2023)0338).

name de vrijheid van meningsuiting), de bescherming van minderheden (zoals de Roma, lhbtq+’ers en personen met een handicap) en de bescherming van mensenrechtenverdedigers op deze gebieden in het beleid moeten worden geïntegreerd en dat het beginsel van non-discriminatie ten volle moet worden toegepast gedurende het hele toetredingsproces; benadrukt dat meer interpersoonlijke contacten tussen EU-lidstaten en uitbreidingslanden belangrijk zijn;

16. dringt erop aan dat de uitbreidingslanden die aanzienlijke vooruitgang hebben geboekt op het gebied van EU-gerelateerde hervormingen moeten worden beloond met een bredere en geleidelijke integratie in verschillende beleidsmaatregelen en initiatieven van de EU, alsook in de interne markt, zodat zij kunnen profiteren van de vier vrijheden; benadrukt in dat verband dat voordelen en initiatieven zoals de Europese politieke gemeenschap geen alternatieven voor of vervanging van uitbreiding zijn, aangezien dat de legitieme aspiraties van landen die lid van de EU willen worden, zou fnuiken;
17. verzoekt het volgende college van commissarissen een afzonderlijke commissaris voor Uitbreiding te benoemen, alsook het directoraat-generaal voor Uitbreiding opnieuw in te voeren;
18. verzoekt zijn Voorzitter deze resolutie te doen toekomen aan de voorzitter van de Europese Raad, de Commissie, de vicevoorzitter van de Commissie/hoge vertegenwoordiger van de Unie voor buitenlandse zaken en veiligheidsbeleid, de Europese Dienst voor extern optreden, de regeringen en parlementen van de lidstaten, en de regeringen en parlementen van alle uitbreidingslanden.